

Lav en aflægger

Den dårligste oplevelse, man som biavler kan komme ud for, er om foråret at kigge ned til sine bifamilier, og opdage, at der ikke er liv. Det er heller ikke sjovt at skulle rydde op i et bistade med en død bifamilie. Værre er det at skulle overvinde den vrede og ærgrelse og måske dårlige samvittighed, der skyller op i en. Har man gjort noget forkert, har bierne fået for lidt foder, har der været sygdom i familien?

Som regel finder man ikke årsagen; men som vi ved, er det helt almindeligt, at hver 10. bifamilie ikke klarer sig gennem vinteren, og nogle vintre er værre end andre. Hvorom alting er, så kommer man lettere over sin ærgrelse, hvis man har reservefamilier, der står parat til at erstatte de faldne. Så derfor er det altid godt at lave aflæggere, også kaldet reservefamilier. Heldigvis er det såre enkelt, uanset hvornår og hvordan, man gør.

Der er fire metoder at gøre det på: 1. Man kan lave en aflægger ved at tage toppen af de stærkeste familier i maj. 2. Man kan lave en aflægger for at afværge en sværm i juni. 3. Man kan lave en aflægger ved at smide al ynglen over i en eller to bikasser, når hovedtrækket er slut i starten af juli, eller 4. man kan lave en aflægger først i august, når der alligevel er overskud af bier i stedet.

Toppen af de stærkeste familier

Det sker af og til, at en bifamilie vokser sig så stor i foråret, at det begynder at blive svært tilse den ordentligt. Det kender nye biavlere alt for godt; men også for erfarne biavlere kan en bifamilie blive så stor, at de giver mening at reducere bistyrken ved at tage toppen af en familie ved at fjerne et par yngeltavler og danne en ny familie. Og som man vil se, vil moderfamilien hurtigt indhente det forsumte, da bierne med dronningen i spidsen speeder cellebyggeriet og æglægningen op. Hvad mere er, så et det også en god måde at forebygge sværmning på. Man tager 2-3 yngeltavler med påsiddende bier fra moderfamilien og placerer dem sammen med en pollentavle og en tavle med foder. Dronningen lader man være i det gamle stader, hvor hun går og lægger æg. Ryst evt. yderligere bier fra 2-3 tavler med yngel over i den nye familie, så den er stærkt nok til at opfostre en ny dronning. Brug gerne de fodertavler, der blev til overs ved udvintringen. Da det ikke er til at få fat i nye dronninger på dette tidspunkt, skal man blot sikre sig, at der på de yngeltavler, man flytter over for at danne en ny familie, skal være æg og gerne nyklækkede larver. Så vil der hurtigt blive dannet dronningeceller og en ny dronning være i æglægning 3-4 uger senere.

Aflæggerkassen har høj fals, så der er plads til foder over rammerne.

Grib sværmen, inden den letter

Sværmmus undgår vi ikke, medmindre vi på et tidligt tidspunkt har taget toppen af familien (se punkt 1). Biernes sværmmus afslører sig ved, at der bliver dannet sværmmceller, dvs. dronningeceller i kanten af yngellejet eller på dronetavlen. Så har klokken slået, og man ved, at der går en sværm næste gang, der bliver varmt i vejret. Man kan ikke undgå sværmning ved at fjerne sværmmceller - kun med lidt held udsætte sværmningen. Meget sikrere er det at lave en aflægger, hvor dronningen flyttes med over i et nyt stade. Når man har fundet dronningen, flytter man hende sammen med 2-3 yngeltavler, en pollentavle og en fodertavle over i et nyt stade, alle med påsiddende bier. Få hjælp de første gange med at finde dronningen, da en dronning på vej til at sværme kan sidde hvor som helst.

Total yngelfratagelse

Total yngelfratagelse lyder brutalt; men er det ikke. Tværtimod svarer det til, at der går en sværm. Samtidig er det en god måde at holde varroamiden i skak på. For det, man gør med total yngelfratagelse, er, som ordene siger, at man flytter al ynglen over i et nyt stade med påsiddende bier, og så slut. Tjek blot at der ved flytningen kommer noget pollen og noget foder med over, og da især hvis vejret ikke arter sig og bierne kan komme ud og hente forsyninger. Nu er moderfamilier uden forseglet yngel i ca. 10 dage, og miderne er hjemløse så længe. Aflæggerfamilien, bliver yngelfri endnu længere,

da den først skal lave sig en dronning. Kort sagt vil man se, at begge familier nu får en langt mindre mide-tryk end tilsvarende bifamilier, der ikke har været udsat for indgrebet. Faktisk er det så god en varroabekæmpelsesmetode at man kan springe myresyrebehandlingen over. Er yngellejet meget stort, er der nok til to aflæggere.

En aflægger i start august

Var der ikke en sværm på vej, og fik man ikke taget sig sammen til at lave total yngelfratagelse, er det i august man skal slå til og få lavet sig en aflægger eller to. Nu er der et stort overskud af bier, så hvorfor ikke bruge det til at lave aflæggere af. Blot kræver en aflægger i august, at man køber eller på anden måde får fat i en ny dronning. Ud over dronninger skal der i august bruges 4 yngeltavler. Så tag gerne fra flere familier, og ryst gerne bier af tavlerne fra de tilbageblevne

yngeltavler. Og et par håndfulde af de mange ledige, der sidder på honningtavlerne, skader heller ikke. Der skal en pollentavle eller to med over i den nye familie, lige som den skal have en fodertavle. Alternativt går man straks i gang med af fodre, i småportioner, så yngellejet ikke bliver fyldt op med foder. Faren ved så sen en aflægger er, at den nye dronning ikke når at komme i god æglægning. I så fald bliver der ikke skabt nok vinterbier, og familien vil være meget lille det efterfølgende forår.

Ingen søvnløse nætter

Lige meget hvilken metode, man anvender, skal man vide, at der som minimum skal bruges én yngeltavle til at lave en aflægger i maj, to i juni, tre i juli og fire i august, hvis man altså vil være sikker på, at man har en fuldgod familie året efter. En aflægger kræver, at man som minimum har en kasse parat med bund og låg i det rammemål, man bruger. Har man mere end fire familier, er det en god idé at lave to aflæggere, så man har mere end en reserve foråret efter. Man kan aldrig lave for mange reserver, da alle dem, man ikke selv skal brug er lette at afsætte til andre om foråret, endda til en god pris. En aflægger skal fodres i august helt som en hvilken som helst anden bifamilie. Har man overholdt reglerne, vil en aflægger altid overleve selv den hårdeste vinter, og man vil slippe for søvnløse nætter af frygt for at stå med tomme stader året efter.